

DOLENJSKE NOVICE

Izhajajo 10. in 25. vsacega meseca. Cena jim je s poštino vred za celo leto naprej 2 K, za pol leta 1 K. Naročnina za Nemčijo, Bosno in druge evropske države znaša 2 K 50 h, za Ameriko pa 3 K. — Dopise sprejema urednik, naročnino in oznanila tiskarna J. Krajec nasl. v Novem mestu.

Gospodarstvo.

Deželni davek na zasebno vino.

Za izboljšanje finančnega položaja kranjske dežele priporoča dvorni svetnik Fran pl. Šuklje v svoji brošuri „Državni zbor kranjski in deželne finance“ vpejavo deželnega davka na zasebno vino, t. j. na tisto vino, ki se prodaja (izven „zaprte“ Ljubljane) zasebnikom v množinah od 56 l naprej ali ki ga zavžije zasebnik iz lastne shrambe in ki je danes vsakega davka prosto.

Res je, da bi bilo prav, ako bi bil vinski davek na vse konsumente pravično razdeljen, vendar moramo ugovarjati vpejavi takega davka, to pa zaradi tega, ker bi se s tem davkom delala velika krivica našim vinogradnikom, našemu kletarstvu pa bi se stavile nepregledne zapreke in neprilike.

Glede saniranja deželnih financ zavzemamo principiarno stališče, da ne gre pritegniti samo en del prebivalstva kranjske dežele in zlasti ne tistega dela, ki ima vzlic svojim dragocenim kulturam natežje stališče in ki je priznано najmanj imovit.

Davek za saniranje deželnih financ naj nosijo vsi deželani brez izjeme in naj je med Gorenjce in Notranjce ravno tako pravično odmerjen kakor med Dolenjce.

Sicer bi bil pa ta davek tudi preveč odvisen od vinskih letin in zaradi tega premalo zanesljiv, kar bi ne moglo ugodno uplivati na normalnost deželnih dohodkov.

Za vpejavo take samostalne deželne doklade ne moreta biti za nas merodajni ne Koroška ne Bukovina, ker ti dve deželi skoraj nič vina ne pridelujeta in se tam prodaja vino, ki je vpejano iz drugih dežel. Položaj kranjske dežele je v tem pogledu bistveno drugačen in prav nič bi ne imeli proti temu ampak nasprotno, če bi se vpejal ta davek le za vina iz drugih dežel, kakor se to na Koroškem godi. Našo domačo vinsko produkcijo je pa varovati in pospeševati le iz tega vzroka vse kar bi lajšalo izvoz in kupčijo v druge kraje. Z novim ali bolje rečeno z razširjenim vinskim davkom bi se pa to ne zgodilo, ampak bi se eksport obtežil in odpirala bi se vrata konsumu piva, ki že sedaj preplavlja naše vinske kraje in dela hudo konkurenco; gladila bi se pot pa tudi za import tujih, cenejših vin iz Ogrskega, Hrovaškega i. t. d., katerih imamo že sedaj preveč v deželi.

Ako se pri nas iztoči toliko piva, ako se mora pri nas v dobrih letih vino doma piti po vinotočih in več kakor treba tudi po zidanicah, temu krivo je pomanjkanje kupcev, pomanjkanje dobro urejene vinske kupčije oziroma pametne trgovske organizacije. Naš vinogradnik je glede vinske kupčije preveč sam sebi prepuščen in premalo izveden v trgovskih zadevah.

Sedaj naj pride pa še dacar in naj pečati sode po naših zidanicah! In naj se vse te neprilike, ki se odigravajo po kletih gostilničarjev, spravijo še v komplicirani meri v naše zidanice! Če bi ne bilo nobene gmotne izgube, če se odvali ves davek na konsumenta, že to samo dejstvo, da bi prišle naše zidanice pod težko in dragoceno kontrolo deželnih dacarjev, že to omejevanje prostega ravnanja z vinom, ki bi bilo mimogrede povedano na veliko škodo skrbnemu kletarstvu — že to nam daje povoda dovolj, da se z vsemi silami branimo vpejavi vinskega davka.

Sicer bi bila pa vsa ta kontrola veliko predraga zlasti v slabih letinah, razun tega bi bila pa tudi pri tem številu zidanic

in pri tej daljavi naših vinogradov iz tehničnih ozirih kratkoročno nemogoča, če pomislimo na vsa različna dela, ki se morajo večkrat v istem času opravljati po zidanicah od trgatve do prodaje vina.

To omejevanje bi pa ne škodilo samo dobremu kletarstvu ampak tudi uspešnemu razvoju naše vinske kupčije, ki je danes na slabih nogah in potrebuje nujne povzdige.

Da, ko bi ta davščina pripravila naše vinogradnike do tega koraka, da bi se oklenili združne organizacije, potem bi imelo to veliko pomena za naše kletarstvo, ali tega ni v naših razmerah pričakovati, kakor nas uče dosedanje izkušnje. Naši kraji niso povsod ugodni za združno vinsko trgovino in je velika škoda, da se ti idealni cilji našega kletarstva še dolgo časa in po večini ne bodo mogli udejestviti!

Pač pa se bode z vpejavo vinskega davka na zasebno vino še to kupčijo, ki jo imamo, težko zadelo, vse bolj težko kakor si na prvi pogled mislimo.

Že sedaj se je boriti proti konkurenci, ki prihaja z vinom iz drugih dežel. Ta boj se bo poostril na škodo domači produkciji. Bati se je pa tudi tega, da bodeta gostilničar in zasebni odjemalec, med katerima je bilo do sedaj nekoliko zdrave konkurence, ki je na ceno ugodno uplivala, skupaj tlačila vinogradnika in pritiskala na ceno vina. Sploh pa ne smemo od zasebnega konsumenta v današnjih razmerah, ko se življenje tako draži, po drugi strani pa boj proti alkoholu uspešno napoveduje, dosti pričakovati in naravna posledica bode, da se bode moralo pod pritiskom vinskega davka še več vina doma popiti kakor se ga je dosedaj. In kaj pa z vinom, ki bo zadacano pa se ne bode dalo prodati?!

Konečno bi bilo še navesti, da se po vinskem zakonu z dne 12. aprila 1907 petiot sploh prodajati ne sme, in da je tudi sadni mošt po vinskih krajih edino le za domačo rabo in brez pomena za kako izdatno kupčijo.

Po naši stvarni in nepristranski sodbi se tedaj ne moremo ojunaciti in ogreti za davek, s katerim bi se občutno udarili naši vinogradniki in s katerim bi se bolj koristilo importu tujega blaga kakor pa prodaji domačega pridelka.

Odbor kmetijske podružnice v Novem mestu.

Nasvet našim čebelarjem v času pred ajdovo pašo.

Stara navada je, da v krajih, kjer ni jesenske paše prepeljavajo čebele v ajdovo pašo. Pri nas na Dolenjskem se to stori iz Gorenjskega in iz ribniškega, kočevskega in velikolaškega okraja. V teh hribovitih krajih imajo čebele še ob času, ko je po naših dolinah že prva paša minula najboljši čas. Po hribovitih košenicah in gozdih cvete takrat neštivila rastlin, ki nudijo čebelarjem najboljšo pašo. Konec meseca julija so čebele tudi najbolj razvite in najbolj močne. Ko pa košnja mine, poide jim paša. Vinorodni kraji Dolenjske se zavijejo kmalu nato od Velikega do Malega Šmarna v lepo dišečo belo odejo ajdovega cvetja. Kamor seže oko, razprostirajo se skrbno obdelane njive same ajde, v najbujnejšem cvetju, ki ob ugodnem vremenu nudijo najboljšo čebelno pašo. Dokler se je sejala le črna ajda, tedaj je bil daleko na okrog ves zrak nasičen od te prijetne vonjave. Ni tedaj čuda, če se čebelarji iz gorskih krajev niso vstrašili ne truda in ne stroškov, da so v toplih nočeh sredi avgusta prenašali in prepeljevali svoje čebele na to bogato pašo. Taka je mnogoletna navada.

Obilo čebelarjev v vinorodnih krajih naše Dolenjske so pa opazali, da njihovim čebelam to prepeľavanje v pašo škoduje, ker so premnogokrat skusili, da so tuje čebele domačinke ropale in so mnogi domači čebelarji, če niso bili pazljivi, prišli v tem času vsled tega ob svojo žival. Zató še dandanes nekateri čebelarji grdo in mrmraje gledajo to prepeľavanje čebel v ajdovo pašo. Ker je to zakonito dovoljeno že od preslavne cesarice Marije Terzije, ne morejo tega ubraniti.

Kateri so vzroki, da mnogokrat tuje čebele naše ropajo in kako naj to preprečimo?

Čebelarji iz hribovitih krajev Dolenjske in Gorenjske prepeľavajo k nam na pašo samo močna čebelna ljudstva, ker dobro vedo, da zamorejo samo taki panji toliko donašati, da se izplača njihov trud in ostane še kaj dobička. Pri nas na Dolenjskem je pa do časa ajdovega cvetja, že minul cel mesec, odkar je bila glavna spomladanska paša. Čebele od srede julija do srede avgusta le životarijo. Če si niso nanesele dovolj zaloge ob ugodnem času ali so pri preobilnem rojenju zanemarjale pašo, nimajo nič zaloge in morajo tedaj stradati. In to se v pretežni meri zgodi. Take čebele imajo prav malo ali nič zalege, delavke ginejo od dneva do dneva in panji postanejo slabiči. Tudi če sedaj naenkrat nastopi najboljša paša nimajo ljudstva, ki bi zamoglo iskoristiti ta ugoden čas. Močan medov duh, ki se razvije pri veliki toploti v avgustu, slabo izdelani razpokani panji in maloštevilna ljudstva privabijo močne tuje čebele k takim čebeljakom in tako nastane ropanje. Da naši čebelarji to nevarnost preprečijo, se jim svetuje tole: 1.) Skrbijo naj, da ne bodo njih čebele oslabele sredi poletja, ker s tem dosežejo, da imajo v svojih panjih le močna ljudstva in da ne trpijo v tem času brezmatičnih panjev. Če tedaj ne dobe v naravi čebele v tem času do ajdove paše hrane in so lačne, naj se jih po malem krmí z razredčenim medom ali še bolje s sladkorno vodo. 2.) Da imajo v svojih čebeljakih le dobro izdelane panje. 3.) Da v tem času ne puščajo svojih čebel brez nadzorstva ampak, da se tudi sedaj zanimajo za njih napredovanje in 4.) da se od strani županstev ne dovoli, da se v jeden kraj vpeleje preveč tujih čebel v ajdovo pašo. Skrbite toraj čebelarji, da imate ob času ajdove paše le močna čebelna ljudstva v svojih čebeljakih in ni se vam treba bati ropanja od čebel pripeljanih v pašo. Kakor se pa tuji čebelarji navadno pohvalijo z dobrim uspehom, še zadovoljnejši bi bili lahko doma. Če se oni ne stršijo izgube in stroškov, ki je združen s tem delom, toliko manj bodite vi skopi in ne trpite lačnih čebel, če vidite, da one ne dobijo dosti živeža v naravi. Ugodni uspeh ne izostane. Brez muke ni moke in s samim godrnjanjem se ničesar ne doseže.

Trgovina in obrt.

Trgovska in obrtniška zbornica za Kranjsko.

Urban Horvat, zborniški svetnik.

II.

Vsak odsek voli si načelnika in poročevalca ter odločuje z absolutno večino. Manjšina ima pravico izbrati si iz svoje srede poročevalca, ki zastopa nje predloge v zbornični seji. Predsednik ima pravico udeleževati se vsake odsekove seje, vendar nima pravice glasovati pri sklepanju. — Pri volitvi glasuje se z glasovnicami. Volilcu ni treba podpisati svojega imena na glasovnici. Vprašanje, katero se dá na glasovanje, bodi tako sestavljeno, da se mu more z „da“ ali z „ne“ odgovoriti. Ako zahteva predsednik ali kdo navzočih članov, glasuje se s krogli ali z listki. — Zbornica sme vselej, kadar jej dopušča zakon postaviti razsodnike, ako temu pritrde vsi udeleženci; odločevati ima kot razsodišče o trgovinskih in obrtnih stvareh, in osobito tudi o vseh preprih, kateri nastajajo radi mezde ali službe med obrtniški delodajalci in delojemalci. Ta razsodba je z ozirom na pritrjenje udeležencev ali konečno veljavna ali pa je taka, da se smejo dotični pritožiti pri pristojnih sodiščih ali drugih oblastvih. — Predsednik imenuje za poravnavo takih dogodkov komisijo izmed števila zborničnih svetovalcev ter določuje predsednika. V to komisijo se tudi pokličejo zaupni možje iz vrste udeležencev. — Predsednik komisije predloži v prihodnji zbornični seji predmet v posvetovanje in ukrep. — Tajnik opravlja pisarniške posle s podrejenim pisarniškim osebjem. On spisuje navadno zapisnike na zborničnih sejah, sopodpisuje zapisnike o sejah, skrbi, da se objavijo v zmyslu, kakor jih je zbornica vzprejela, odpravlja vse, kar prihaja od zbornice ter ima uradni pečat. Njemu je dolžnost izvrševati zbornične sklepe, katere pregleduje načelnik. — Z blagajnico posluje

tajnik; nadzoruje ga predsednik. Tajnik mora koncem leta v mesecu januarju predložiti račun. Za pregled računa volijo se 3 zbornični člani, kateri morajo pregledati račun ter o njem poročati. — Račune trgovske in obrtniške zbornice vodi pisarnica; računski sklep za preteklo leto predlaga se vsako leto najkasneje do konca marca trgovinskemu ministerstvu ter se priobči, kadar ga ministerstvo potrdi. — Trgovska in obrtniška zbornica napravi vsako leto proračun ter ga predloži po c. kr. deželni vladí Kranjski najkasneje do konca septembra trgovinskemu ministerstvu, da ga potrdi. — Plačo tajniku, uradnikom in služabnikom, takisto ostala plačila določuje zbornica v seji z absolutno večino. Pisarniške ure določuje predsednik. — Tajnik, uradniki in služabniki dobijo koj jednaka službena navodila, kakeršna imajo c. kr. državni uradniki. — Kadar so tajnik, uradniki in služabniki stalno nameščeni, imajo od tega časa pravico do pokojnine po propisih, ki veljajo za upokojevanje c. kr. državnih uradnikov. — Dopisovanje trgovske in obrtniške zbornice s trgovskim ministerstvom in drugimi oblastvi, potem z občinami, takisto s trgovskimi in obrtniški zbornicami in v volitvenih stvareh med volitveno komisijo in volilci je poštne prosto. — Najprvo je seveda zakon z 29. junija 1868 l. merodajen, v zmyslu katerega je tale zakon napravljen. — V kolikor se da postopanje po tem poslovnem redu izvesti šele potem, ko se ustanovi zbornica po zakonu od 29. junija 1868 l., obveljati ima ta poslovni red šele po izvršeni ustanovitvi zbornice. — Zbornica ima poseben pečat z napisom: „Trgovska in obrtniška zbornica za Kranjsko v Ljubljani.“ — Premembe tega poslovnega reda naznaniti je c. kr. trgovinskemu ministerstvu.

Volilni red. — Na podstavi zakona dne 29. junija 1868; drž. zak. št. 85, o uredbi trgovskih in obrtniških zbornic in zakona z dne 30. junija 1901., drž. zak. št. 103, odobreno z ukazom c. kr. trgov. ministerstva z dne 12. oktobra 1905. l., št. 49.294, se trgovski in obrtni zbornici za Kranjsko določuje nastopni volilni red.

§ 1. Trgovska in obrtniška zbornica v Ljubljani obstoji iz 24 pravih udov, ki so razdeljeni na dva odseka, namreč: I. na trgovski odsek, ki obstoji iz 10 pravih udov; II. na obrtniški odsek, h kateremu pripadajo tudi rudarstvene zadeve; ta odsek pa ima 14 pravih udov. — Izmed zborničnih udov jih mora domovati tam, kjer stoluje zbornica, iz trgovskega odseka 6, iz obrtniškega odseka 8. — Okraj trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani obsega vojvodino Kranjsko. —

§ 2. *Trgovski odsek* obsega: vso blagovno trgovino izvzemši krošnjarstvo in prodajo tobaka, cigar, kolkov, poštne znamke in smodnika; trgovske pomožne obrti kakor komisijonarska in špedicijska opravila, trgovske agente in trgovske mešetarje, skladvnice, tehtalne in merske zavode; novčna in kreditna podjetja in zavarovalstvo (z všteti hranilnicami); prometne obrti (z všteti c. kr. državnimi železnicami). Trgovski odsek se voli v treh volilnih kategorijah ali razredih, ki obstoje a iz trgovcev, ki plačujejo od trgovskega obrta na leto najmanj 350 kron pridobnine; b iz trgovcev, ki plačujejo od trgovskega obrta vsako leto najmanj po 30 kron pridobnine ter ne pripadajo h kategoriji a; c iz ostalih trgovcev, ki plačujejo od trgovskega obrta vsako leto najmanj po 5 kron pridobnine. (Na vsak način zadostuje za utemeljitev volilne pravice v tej volilni kategoriji c, da trgovec plačuje od svojega trgovskega obrta v dotični občini vsako leto toliko pridobnine, kolikor znaša najmanjši census, ki daje pravico voliti v deželni zbor.) Prva volilna kategorija voli 2 prava uda, druga voli 4 prave ude in tretja voli tudi 4 prave ude. —

Politični pregled.

Državni zbor je — dovolivši brambene zakone in začasni proračun — dne 7. julija nastopil poletne počitnice.

Deželni zbor kranjski se je sešel h kratkemu zasedanju dne 23. julija. Poslanci so stavili mnogo interpelacij na dež. glavarja in dež. predsednika, istotako več samostalnih predlogov, n. pr. za podporo po toči poškodovanim v žužemberškem okraju. Poslanec Vehovec predlaga, naj se ustanovi služba dež. živinozdravnika s sedežem v Žužemberku. Poslanec Bartol in dr. predlagajo, naj se odpravijo nedostatnosti pri pregledovanju živine v okraju Ribnica. Novovoljeni poslanec belokranjski Karol Dermastia stori obljubo. — Reši oziroma dovoli se več cestnih poprav. Izvoli se odsek 10 članov za deželne vodno-električne naprave. Meritve in načrti ob Savi so dovršeni od Dovjega in Boh. jezera noter do Čateža pri Brežicah. Izvrši se še merjenje za uporabo Krke, Kolpe, Sore itd. — Odobri se zakonski načrt za vodovod za občine Bled, Gorje in Ribno. Dr. Lampe predlaga, naj se pooblasti dež. odbor, da ukrene potrebno v varstvo in prospeh kmetijskega združništva,

zlasti posojilništva. V tem smislu se izvoli poseben odsek. O večerajšnji seji prihodnjic.

Na Hrvaškem obstoja še strahovlada komisarja Cuvaja. Obtožnica zoper napadalca Jukića predlaga smrt na vešalih radi umora vladnega svetnika Hrvoića in poskušane umora nad komisarjem Cuvajem. Za sokrivce se predlaga 10 do 20letna ječa.

Turško-italijanska vojska se vleče kot morska kača. V noči na 19. julij je laško brodovje iz Egejskega morja zopet poskusilo prodreti v Dardanele. A turške straže na obojni obali so z metalci svetlobe zapazile laške torpedovke, jele nanje streljati in so par ladij potopile. Laški napad se ni posrečil, njih brodovje se je vrnilo in križari zopet v Egejskem morju.

V Albaniji se ustaja širi. Vstaši pod poveljstvom Ize Boletina se hrabro drže, nameravajo napasti mesto Mitrovico. Porazili so na več krajih turške vojake. Mnogo teh pa je prestopilo k vstašem. — Položaj je zelo zapleten. Novo turško ministerstvo sestavi Akmed Muktar-paša, ki je imenovan za velikega vezirja. Vstaši nameravajo napasti Carigrad.

Rusija in Japonska sta sklenili pogodbo glede Mandžurije in Mongolije.

Iz Tokio se poroča, da je japonski cesar zelo nevarno obolel. Star je 60 let; vlada že od l. 1867.

Zabavi in pouku.

Tihotapci.

Povest. — Spisal Ognjeslav.

(Dalje.)

„Poslušajta!“ premislil sem vse, in načrt je dober. Nato razloži obedvema lopovoma svoj načrt.

„Na ta način bo pa šlo, če bode le Miranovič šel v nastavljeno past. In če se cel načrt ponesreči, kaj potem?“

„Ponesrečiti se ne more, le natančno moraš podučiti svoje ljudi. A nekoga moramo imeti, da bode šel po kostanj v žarjavico. Imate katerega, ki bi bil zato?“

Peharček pomisli nekoliko. „Da, ta bo!“ Anton je še novinec, in še prepošten, da bi nas izdal. Rečem mu, da če to zvrši, kar se zahteva od njega, kar pa ni nič nevarnega in težkega, ga odvežem od prisege, in od naše družbe izpustim brez vsakih posledic. Le prisega še veže tega tepca na nas, in na to bode šel prav gotovo.“

„Ti Peharček pa imaš tu papir, pero in tinto. Napiši brezimni list na Miranoviča. Piši mu, da si pošten vaščan, kateremu je za čast in dobro ime domače vasi, da je slučajno zvedel, kje imajo tihotapci svoje skrivališče, in da po nocojšnjem dogodku pridejo v posvetovanje skupaj, imena pa da ne podpišeš, ker se potem bojiš osvete te brezbožne tihotapske druhali. Napiši tudi, da pelje pot v skrivališče čez „hudi prelaz“.“

Ko Peharček napiše in Pikolini prebere, naroči še obedvema opreznost in skrbno izpeljavo naročenega, in še pristavi: „vsaj veste, da sem jaz zelo prizadet pri celi stvari, ker tisti, ki drži žakeľ, je tako kriv kot drugi, ki vanj devlje. A šlo bo!“ „Pa srečno“, pozdravi Peharček, in čedna deteljica se poslovi ter razide.

Pri Antonovih je bil pa ta dan žalosti in tuge. Katarina je plakaje opravljala svoja dela, Anton je dopoldne delal doma, ženi ni odgovarjal na nobeno vprašanje, mrklo je zrl pred se in časih globoko zamišljen pogledal tja v daljavo.

Malo pred večerom pride Podlipnikov pomočnik z naročilom, da gospodar prosi, naj gre danes popoldne pomagat, da spravijo breze iz hoste domov.

Kakor rešitev je bila Antonu ta prošnja, da se vsaj razvedri. Ko se odpravlja, reče Katarina:

„Anton, prosim te, takoj po delu pridi domov. Ti ne veš, kako sem v skrbeh zate. Saj povej mi, zakaj si tako potr in zamišljen. Vsaj meni smeš zaupati. Ah, Anton, le nikar ne prikrivaj, ti si bil sinoči tudi s tihotapci, ko so mladega stražnika ubili. Sedaj razumem, zakaj si zadnje tedne ostajal marsikatero noč v delavnici.“

„Anton, prosim te, pusti to družbo, to bode tvoja poguba. Kakšen nesrečni konec bode, to sam Bog ve. Meni je obupati.“

„Katarina, ne skrbi tako, nič hudega ne more priti. Ti si vse preveč domišljuješ. Glej, ravno danes sem v mesto pisal agentu, naj mi pošlje karto za v Ameriko. Nekaj denarja imam, za nekoliko bom pa Podlipnika prosil, vem da mi dá, in če Bog da, v štirinajstih dneh smo na potu, in potem bo vse dobro.“

Pa samemu je bilo še težje pri srcu kot ženi.

Kako rad bi se bil že prvi teden ločil od te nesrečne družbe. A prisega in bojazen pred maščevanjem tovarišev ga je vezala na Peharčka. Kako težke ure kesanja je preživel zadnje tedne. Trdno je sklenil: nikdar več na pohod v hribe, in naj pride, kar hoče, pa prej ko mogoče proč iz tega nesrečnega kraja.

Ko Anton pride po vasi do Pikolinijeve trgovine, sedi na klopici Italijan, pušič iz dolge pipe, ga pozdravi in povabi, naj sede poleg.

„Anton! Podlipnikovega pomočnika sem poslal jaz k tebi“, prične Italijan. „Peharček je bil pri meni, (sam si ni upal k vam), in mi je naročil, naj ti povem, da boji nocoj že za večera na navadnem shajališču. Kje? to že ve Anton, mi je dejal.“

„Zdi se mi“, pristavi Pikolini, „da se gre za nekaj posebnega. Saj si slišal o nocojšnjem dogodku. Da je v naši vasi tihotapev polno, o tem že vrabiči čivkajo, pa da bode temu kmalu konec, je prav naravno. Sporočil sem ti, kar sem obljubil, pa z Bogom!“

Anton še posedi ves zamišljen, ter se obotavlja napoti proti slepi dolini. Solnce je že zašlo, ko pride po poljskih potih v gozd, in takoj pri prvem smrečju mu stopi Peharček nasproti.

„Anton! nocoj je zadnjič, da se vidimo. Zapustil bom ta neumni kraj, ker ti vražji stražniki nam ne bodo dali več miru. Ta Miranovič je navihan kot sam vrag! Razdelili bomo, kar je v denarjih, blago je kupil naš znanec, mi jo pa odkurimo vsak drugam, le eno moramo še temu capinastemu Miranoviču zagosti. Potegnili ga bomo tako, da se bodo še deset let ljudje smejali tej šali.“

„Jaz ne grem z vami nikdar več za nobeno ceno. Izdal vas ne bom. Molčal bom ko grob, ob enem pa grem takoj v Ameriko, da le dobim karto, po katero sem že pisal.“

„Veš Peharček, očital ti ne bom ničesar, kar je bilo, bodi pozabljeno. Obup me je dovedel med vas, a ko sem uvidel, da je to tihotapjenje prav navadna tatvina, da ubijate ljudi, pa ne grem nikoli več z vami, in če se na mestu nad menoj zmaščuješ.“

Obrnil se je in hotel oditi, a Peharček ga pridrži in govori popolnoma mirno:

„Tudi meni preseda to življenje. Tudi mene je zapeljal ta prokleti I . . . . Meniš, da meni ni hudo za mojo preteklost. Pohajal sem gimnazijo, pa slaba družba, vino in karte so me pahnilo v beračijo, v največjo bedo. Po nesreči sem prišel v dotiko s tem satanskim . . . . Pa kar je, je. To ti pa povem, samo še ta „špas“ moramo prirediti temu prevzetnemu Miranoviču, in že jutri je Peharček Bog vedi kje. Morda se snideva še kedaj v Ameriki“

„No, tega me pa Bog obvaruj!“ vsklikne Anton.

„Ne zamerim ti, razburjen si, a sedaj pa poslušaj!“

(Dalje sledi.)

Dopisi.

Iz Št. Jerneja. Dne 13. julija t. l. je okolu 4. in 5. ure popoldne Avgust Kopitar iz Krašnje star nad 15—16 let, deček vajenec pri trgovcu gosp. Maks-u Vale v Šent Jerneju, ko je šel v skladišče neke obročne na cementnih sodih pritrjevat, posilil in celo umoril Angelo Hrastar, katero so stariši poslali z dvema pismoma na pošto. Bila je 13 ali 14 let stara deklica. Govori se med ljudstvom, da jo je zapeljivec neki poslal v drugo prodajalno po čokolado in jo s tem privabil po stopnicah na oder; kjer se je izvršil zločin. Pohotnež je deklici usta zavezal, jo s kladivom po glavi tolkel, dok jo je ubil.

Zagledali so kri, ki je kapala doli, katero je pohotnež zaspil s cementom, ki je v zalogi. Žrtev je pa zanesel na senico in s krmo zakril, kjer so jo ljudje drugi dan v soboto našli. Orožniki so zločinca prijeli in v Kostanjevico odvedli k sodišču, da se bo nadalje z njim postopalo. Še tisti dan je prišla komisija in obducirala truplo deklice, ki je bilo v nedejo pokopano med splošnim žalovanjem. žalost in sramoto zaneso taki pokvarjenci v poštene fare. Brez strahu božjega in trdne verske vzgoje se mladina poživini.

Št. Jernej. Umrla je dne 28. junija občne znana posestnica Nežika Kalin iz Št. Jerneja. Bila je dobra in skrbna gospodinja. Več let je bolehal na svojih udih, kar je potrpežljivo prenašala. Pogrešali jo bodo posebno bolniki in reveži, katerim je bila radodarna, popotni reveži so se radi pri njej oglašali. Bila je rajnica 18 l. za kuharico pri blagopokojnem župniku J. Volku. N. p. v. m.!

Suhor pri Metliki. Občinske volitve so pred durmi. Opozarjamo vse naše somišljenike, da se pravočasno organizirajo. — Znano je, da so vse občine na Kranjskem većinoma v rokah S. L. S. Čudno bi bilo, če bi mi pustili liberalcem in Vlahom

gospodarstvo naše občine. Čemu je po volitvah godrnjanje in zabavljanje čez obč. odbor? Sedaj je čas. Sedaj si izberite one može, ki so vredni, da zastopajo občino, može, ki zaslužijo biti starešine pri nas. Proč z zapravljivimi liberalci; menda je dovolj jasno liberalno gospodarstvo prejšnjega liberalnega župana. Kedaj bi bila naša občina svobodna, ko ne bi vmes segla S. L. S. Sedaj so razmere deloma urejene, le paziti je treba, da kak površnež ne pride na krmilo in nam spet ne zavozji.

Iz Suhora. Dne 14. t. m. popoldne je tukajšnje pevsko društvo vprizorilo v šolskih prostorih Ant. Čadežovo igro „Pri gospodi“ in komično igro „Kmet in fotograf“. Ta zabava je bila prva, odkar obstoji suhorska župnija, ter je bila nad vse pričakovanje lepa. Izmed vlog omenjamo posebno Mico Gorenjko in kmeta Podgorca, ki sta napravila veliko smeha. Vse druge vloge so bile manj ali več dobre; vpoštevati je namreč treba, da so nastopili igralci prvokrat. Pokazali so pa vsi dobro voljo in to je vže pol vspeha. Pred in po igri so pevci zapeli lepe pesmi „Triglav“, „Slovenka“ in „O mraku“. Med posameznimi odmori je lepo sviral na citre g. bogoslovec Leopold Pibernik. Obisk je bil zelo dober in bi bil še večji, da ni neka liberalna zgaga s svojim vže znanim strupenim jezikom odvracala ljudi od igre. Mi pa rečemo odboru, nič ustrašiti se in le tako naprej za vero in izobrazbo našega milega naroda!

NA GORJANCE!

Prijatelji Gorjancev v Novem mestu priredé v nedeljo dne 28. julija (oziroma v soboto 27. julija) ob lepem vremenu izlet na Gorjance. Sveta maša se bode darovala v cerkvi sv. Miklavža ob polu 10. uri. — Eden oddelek izletnikov pojde peš že v soboto točno ob 3. uri popoldne. — Zbirališče v Kandiji pri Windischerju. Otroci brez varstva s to partijo ne gredó, ker se ne prevzame za nje odgovornost. — Drugi oddelek pešcev pa odrine v nedeljo zjutraj točno ob 3. uri od mosta ter gre čez Št. Jošt na Gabrje. — Tretji oddelek pa obstoji iz vseh tistih, ki so v nogah slabejši; ti se peljejo ob 4. uri zjutraj iz mesta in čez Brusnice na Gaberje in zvečer zopet od tam nazaj. Seveda si morajo vozove sami preskrbeti; posamezno ali pa skupno z drugimi. Do polu 10. ure je lahko pač vsak na Gorjancih. Po sv. maši poletijo nekateri na najvišjo točko — k sv. Jeri. Gorjance zapusti, kedar kdo hoče in po kateri poti se mu poljubi. Vina bo na gori dovolj, za podzobe pa naj vsak seboj prinese in sicer v izdatnih porcijonih, ker ste lakota in žeja na Gorjancih silno stroge gospodinje. Obveznosti ni v nikakem oziru nobene. Udeleži se pa lahko, kdor hoče. Svoboden naj bode vsak pod milim nebom na Gorjancih. Toraj na srečno svidenje!

Domače in tuje novice.

Osebnost. Fin. komisar pri tuk. glavarstvu g. dr. Robert Eržen pride kot vodja davčnega referata v Kranj, tamošnji davčni referent, fin. tajnik g. Karl Bühlmeier pa k finančnem ravnateljstvu v Ljubljano. — G. Iv. Kristan je postal nadoficijal pri sodišču v Kamniku.

Mornariški nadzornik je imenovan viceadmiral Anton Haus, ki se je šolal na novomeški gimnaziji.

Dvorni svetnik g. Trenz, bivši predsednik tuk. okrožnega sodišča, je zapustil Novo Mesto ter se preselil v Ljubljano, kjer hoče v pokoju živeti.

Inženir pri tuk. c. kr. okr. glavarstvu g. Ivan Pacak je imenovan za nadinženirja.

Dva slovanska ministra sta prišla na letovišče na Bled. Minister javnih del Čeh Trnka in Poljak minister-krajan pl. Dlugosz. Blejska društva so ju slovesno sprejela.

Prestavljen je davčni praktikant Ivan Vidmar iz Trebnjega v Novo Mesto.

Promoviran doktorjem modroslovja je bil 23. t. m. na Dunaju naš rojak gospod Vojeslav Molé.

Zabavni večer prirede abiturijenti novomeške dijaške Marijanske kongregacije v dvorani Rokodelskega doma v nedeljo, dne 11. avgusta točno ob 8. uri zvečer po sledečem sporedu: 1. Pevska točka. 2. Pozdravni govor. 3. Predstava: „Spoštuj očeta“, v treh dejanjih. Čisti dobiček je namenjen v poravnanje obilnih stroškov kongregacije. Natančneje na povabilih.

Abiturijenti-kongreganisti.

Čez 33 let so bili dne 22. julija na tukajšnjem pokopališču odkopani ostanke pokojnega notarja Josipa Podboj. Njegov sin topničarski obrstlajntant g. Alfred Podboj, sedaj v Zagrebu, je

oskrbel prepeljavo zemeljskih ostankov svojega očeta iz Novega Mesta v Ilirsko Bistrico na Notranjsko, kjer je pred par leti umrla njegova soproga. Ko so odkopali hrastovo krsto, se je še vsa držala vkup, a ko so jo devali v novo krsto, je vse razpadalo. Zelo pazljivo so vse ostanke in prst okrog krste zbrali in položili v novo krsto. Tudi nagrobni spomenik so vzeli seboj. Tvrška Doberlet iz Ljubljane je oskrbela prepeljavo. — G. obrstlajntant je bil dopoldne navzoč pri sv. zadušnici v kapitelju; ob dveh pop. pa je bil slovesni spreved iz pokopališčne kapele na kolodvor, kjer so bili ostanke še blagoslovljeni in pozneje prepeljani v Ilirsko Bistrico, da bodo počivali ob strani drage soproge. Navzoče občinstvo je bilo ginjeno ob globoki pijeteti, ki jo kaže g. obrstlajntant do ranjega očeta. Pokojni je bil iz znane ribniške rodbine. Kot sodnik je služboval v Trebnjem in v Kostonjčevici, na zadnje kot notar v našem mestu, kjer je umrl leta 1879. Pri tej priložnosti omenjamo, da je g. obrstlajntant zvest sin svojega naroda in tudi že dolgo let naročnik našega lista.

Pri tukajšnjem okrožnem sodišču je bil posestnik Škof iz Suhora, ker je svojo taščo pretepel, obsojen na 4 mesece ječe in 160 K za bolečine.

Nezgodá se je dne 10. julija pripetila odvetniškemu koncipijentu dr. Malneriču, ki se je podal z bicikljem v Žužemberk zastopat svojega šefa dr. Žitek-a v neki sodni zadevi. Zavozil je v kolesnico ter priletel ob cestni kamen. Poškodoval se je znatno na glavi in telesu. Zdravil se je v kandijski bolnici.

Smrtna kosa. Nadporočnik pri trainski diviziji Ignacij Jeršinovic iz znane rodbine v Črnomlju je umrl v Budimpešti.

Umrla je nagloma in v petek bila pokopana po mestu dobro znana postrežekova udova Uršula Kovač. N. p. v m.!

Kmečka zveza za novomeški okraj je imela v ponedeljek odborovo sejo, v kateri se je sklenilo, da se naprosi predsedstvo deželnega zbora, naj se v očigled težki borbi dolenskega vinogradništva ne upelje deželni vinski davek za osebno porabo. V tem zmislu se je ob otvoritvi deželnega zbora odposlal brzojavni protest.

Dijaški shodi se vrše v kratkem. Katoliško-narodni abiturijenti imajo svoj sestanek od 27.—28. julija v Kamniku z zanimivimi razpravami ter bo predpriprava za veliko prireditev jugoslovanskega katoliškega dijaštva, ki se vrši od 1.—4. avgusta v Ljubljani, katera ima obširen, poučen in zabaven program.

Prvi mednarodni kongres za krščansko vzgojo sklicuje katoliško-pedagoška svetovna zveza na Dunaj. Pokroviteljstvo je prevzel Nj. c. kr. Visokost presvetli prestolonaslednik Franc Ferdinand. Vršil se bo ta velevažni shod v dnevih pred evharističnim kongresom od 8.—11. septembra, tako, da se bodo društveniki lahko vdeležili tudi evh. slavnosti. Malo prej od 6. do 11. sept. pa se bo istotako vršil na dunajskem vseučilišču katehetski shod. Članarina 6 K daje pravico, da se profesorji, učitelji, kateheti itd. lahko poljubno vdeležujejo obeh tečajev. Obširni načrt izkazuje važne predmete iz vzgojeslovja in šolstva, o katerih bodo predavali slavni učenjaki iz raznih držav. Podrobnosti podaje: Bureau des I. internationalen Kongresses für christl. Erziehung. Wien I. Annagasse 6.

Ogenj. Pri g. trgovcu Fr. Kastelicu v Kandiji je nastal v skladišču, kjer je shranjen dynamol, oziroma bencin, pretekli teden ogenj. Novomeški požarni brambci, ki je odprla dva hidranta, se je posrečilo ogenj pravočasno pogasiti, sicer bi prišlo do katastrofalne eksplozije; strah med sosedi je bil velik. Sumi se, da so učenci, ki so predvečer skladišče posnažili, cigarete kadili. Dynamol ima večjo moč kakor dinamit.

Pravico javnosti je naučno ministerstvo podelilo tukajšnji dekliški nadaljevalni šoli pod vodstvom čč. sester de Notre Dame, tako, da imajo spričala isto veljavnost kakor n. pr. meščanske šole. Deželni šolski nadzornik Fran Levec jo je dvakrat nadzoroval in se o uspehih zelo pohvalno izrazil.

Matura na novomeški gimnaziji se je vršila pod predsedstvom g. dež. šol. nadzornika Hubada od 11. do 13. julija. Bila je to prva matura v novem poslopju. Med 20 kandidati so dobili 4 odliko, 15 jih je naredilo izpit z dobrim uspehom, 1 pa je bil reprobiran. Imena abiturientov so: Bukovec Martin iz Mrzle luže, Frančič Ivan iz Dol. Stare vasi, Fuks Ludvik iz Metlike, Gajski Martin iz Ponikve, Golob Konstanec iz Metlike, Gorše Martin iz Zamostca pri Sodražici, Gruntar Alojz iz Šmarja pri Gorici, Jerše Viljem iz Žužemberka, Kramarič Ivan iz Radovice (z odliko), Kres Josip iz Škofje loke, Meršol Ferdinand iz Postojne (z odliko), Mevželj Ivan iz Skocjana, Pečnik Anton iz Strug pri Dobropoljah, Rak Ignacij iz Selc, Rosina Viktor iz Mokronoga (z odliko), Širaj Franc iz Gradišča pri Robu, Zupančič Jožef iz Višnje gore, Zarkovič Franc iz Metlike (z odliko).

Velika nevihta je 14. julija popoldne divjala od Zatičine dolji čez Muljavo, Lese in Zagradec. Na Krki je udarila strela v neki kozolec, ki je s senom vred pogorel do tal. Škode je nad 2000 K. — Isti popoldan je tudi v Ambrusu toča pobila. — V Višnjah je strela udarila v neko hišo, pod katero je hlev; ubila je 8letnega dečka, enega vola in eno kravo. Polje na okrog je vse pomandrano, namesto žet so šli ljudje pa kositi.

Na novih mašah ne pozabite „Slovenske Straže“. Na vseh novih mašah se spominjajte na veseli gostiji tudi obmejnih Slovencev in naberite njim v korist darove „Slovenski Straži“.

Konec skrbi bo dne 1. avgusta t. l. za tistega, ki naroči turško srečko v korist Slovenski Straži na mesečne obroke po 4 krone 75 vin. in ž njo zadene glavni dobiček 400.000 zlatih frankov. Za nameček pa zamore zadeti tudi še dne 18. nov. t. l. 5000 kron vreden dobiček s srečko Slovenske Straže v korist revnim otrokom, ki se vsakemu naročilu popolnoma zastonj priloži. — Pojasnila daje g. Valentin Urbančič, Ljubljana.

„Mir“ piše v zadnji številki: Naš narodni madež. Slovenci imamo mnogo vrlin, za katere nas lahko zavidajo največji in kulturno najvišje stoječi narodi; imamo pa tudi mnogo, mnogo narodnih madežev, da se moramo pred tujimi narodi sramovati. Najgršega našega narodnega madeža, nemškutarstva, niti ne omejujemo. Pač pa opozarjamo to pot na neki posebni narodni madež na slovenskih gimnazijah — upamo, da ne na vseh — ki nas pred drugimi narodi označuje kot otročji narod. In vendar pri tem narod nima nobene krivde, pač pa posamezne osebe. V rokah imamo gimnazijsko izvestje za slovensko gimnazijo v Novem mestu, ki pa se imenuje „Jahresbericht des k. k. Staatsgymnasiums in Rudolfswert“. Da je gimnazija slovenska, dokazuje učni jezik, ki je v spodnji gimnaziji slovenski. V razredih višje gimnazije se poučuje veronauk v V., VI. in VII., matematika v V. in VI., naravoslovje v V. in VI. in slovenščina seveda v vseh razredih slovensko, drugi predmeti pa v nemškem jeziku. Kljub temu pa ima gimnazijsko izvestje nemško lice. Nemci bi kaj takega nikdar in nikjer ne trpeli. Naravnost neodpušljivo pa je, če se hoče na vsak način, tudi proti vsem načelom zdrave pameti, varovati oficialnost nemškega jezika. Tako beremo v omejenem izvestju: „Ustavoznanstvo avstro-ogrske države. Von Professor Dr. Viktor Tiller“. Cela razprava je potem slovenska! In kaj takega trpijo na Kranjskem! Na Koroškem so Slovenci na Kranjskem strašno razvpiti kot nestrpni narodni radikalci — seveda čisto po krivici! Najpohlevnejši nemški krščanski socialc je v primeri z velikimi narodnjaki na Kranjskem pravi rogovilež!

Gospodarske drobtine.

— Živinorejska zadruga za novomeško okolico je imela v nedeljo 7. t. m. svoj redni občni zbor, katerega se je udeležilo 30 članov. Zborovanje se je vršilo na vrtu župana Zurca v Kandiji. Občni zbor je vzel delovanje načelstva glede naprave pašnika na znanje in sklenil, da se še dalje pozveduje po pripravnem posestvu, ki bi ga bilo najbolje kupiti in da se pozveduje po zakupnikih in članih načelstva, koliko mlade govedi bi se dobilo od članov zadruga na pašo. Zagotovitev zadostnega števila mlade govedi, ki bi se oddajala na pašo proti plačilu 30 K za glavo in za čas od meseca maja do koncem oktobra, to bodi podlaga nadaljnjim korakom o zadevi združnega pašnika, ki se slednjič tudi lahko vzame v zakup, če bi ga ne bilo mogoče kupiti.

— Članom živinorejske zadruga za novomeško okolico! Zadnjega občnega zbora se je udeležilo 30 članov, torej tretjina vseh članov, ki jih šteje zadruga sedaj 90.

— Poučni izlet kmetijske šole na Grmu. Učenci kmetijske šole na Grmu so napravili letos poučni izlet dne 26., 27. in 28. junija t. l. v Sremsko goro pri Vidnu na Štajerskem in v Rajhenburg, kjer so si ogledali ondotne kmetijske, grajščinske in samostanske vinograde in nazadnje gospodarske naprave in živinorejo samostana oo. trapistov v Rajhenburgu. Od tod so se odpeljali še tisti večer v Št. Jurij ob juž. železnici, kjer so si ogledali drugega dne gospodarske naprave ondotne kmetijske šole. Nazaj grede so se ustavili v Ljubljani in ogledali gospodinjstvo šole v Marijanišču in družbeno drevesnico zunaj Šiške. Tretji dan so si ogledovali gospodarski napredek v okolici Kamnika. Ogledali so si strojno zadrugo in mlekarno v Mengšu, mlekarno v Komendi, živinorejo in gospodarske naprave Mejača v Komendi, deželni zavod za rejo prasičev, živinorejo in gospodarske stroje v grajščini Križ pri Kamniku, združni pašnik in mlekarno v Šmarci in nekaj kmetijskih posestev. Izletniki so bili povsod prijazno in gostoljubno sprejeti. Videli so mnogo poučnega in spod-

budnega, tako da so hvalo dolžni vsem, ki so na en ali drug način pripomogli, da se je ves izlet tako uspešno izvršil.

— Strniška pesa. Tudi pesa se da pridelovati po strnišču in sicer po zgodnjem ječmenu. Njivo je pripraviti kakor za repo in na to zasaditi s peso, ki jo kaže še zaliti z gnojnico. Strniščna pesa zraste debela in daje vse bolj varne pridelke kakor repa. Strniščna pesa se sadi v kamniškem okraju in bi kazalo z njo tudi pri nas poskusiti. Prav gotovo ima tudi za naše kraje veliko pomena.

— Gospodinjstva šola v Šmihelu bo sklenila šolsko leto v ponedeljek dne 29. julija. Šola bo dovršila 15 gojenk. Povodom šolskega sklepa priredi gospodinjstva šola v spodaj ležeči dvorani razstavo ročnih del in raznih izdelkov, ki so jih napravila dekleta. Razstava bo čez nedeljo odprta in je vstop dovoljen vsem interesentom. Zlasti priporočamo našim gospodinjam iz okolice, da si ogledajo razna dela učenk, ki naj pričajo, koliko dobrega in potrebnega se uče gojenke v tej šoli. — Novo šolsko leto se prične s pričetkom oktobra. Priglasila za vstop se že sedaj sprejemajo.

— Živinozdravstveni tečaj se ima letošnjo zimo prirediti na kmetijski šoli na Grmu. Ta tečaj ima namen, kmečke posestnike in njih sinove poučevati v umni živinoreji, anatomiji in biologiji ter zdravstvu živine kakor tudi izobraževati za prvo pomoč pri poškodbah in pri porodu živine. Ti tečaji, ki se imajo prirediti polagoma tudi po drugih krajih naše dežele, nimajo namena ustvariti posebnega stanu „živinozdravniških pomočnikov“, ki bi iskali zaslužka od izvrševanja živinozdravniške prakse. Kdor tečaj dovrši, bo smel pridobljeno znanje porabljati pri svojem gospodarstvu in pri sosedih, če bo treba zastonj svetovati in pomagati pri poškodbah in pri porodu goveje živine.

Raznoterosti.

* Zgodovina katoliške Cerkve, spisal dr. A. Medved. (Vezana 3 K.) — Torej vendar enkrat! Nestrpno so pričakovali kateheti in učenci te zgodovine, a zato jo s tem večjim veseljem zdaj sprejememo. Ni namen teh vrstic pisati o knjigi kritiko, saj je šele izšla. Toda molčati o njej tudi ne moremo. Kolikor je bilo mogoče v tem kratkem času pregledati dr. Medvedovo delo, lahko rečemo, da bo poleg dr. Svetinove apologetike gimnazijcem najprijetnejša knjiga krščanskega nauka. Pisana je z ljubeznijo do sv. Cerkve, mestoma z govorniškimi vznosom, a vseskozi čutiš veččaka v stroki, ki je zato tako dolgo zadrževal delo, da bi nam nutil nekaj dovršenega.

Pred par leti je bilo uvedeno na gimnazijah, da mora vsak abiturijent delati skušnjo iz avstrijske zgodovine in ustavoznanstva, kar je gotovo odobravati. Toda mladi mož, ki stopa v življenje, ni samo državljan ampak tudi katoličan. Po pravici se torej sme od njega zahtevati, da dobro pozna tudi preteklost sv. Cerkve, nje nauke in uredbe. Prepričani smo, da bo dr. Medvedovo delo v tem oziru doseglo svoj namen. Opisujoč zunanji in notranji razvoj sv. Cerkve nas vede pisatelj skozi stoletja, kažoč na nje boje in zmage, na nje blagodejni vpliv na človeštvo, a tudi na previdnost božjo, ki je čuvala nad njo od nje postanka do danes. Hvalevredno je, da se je dovolj oziral na Slované in posebič na Slovence, česar od nemških knjig nismo mogli pričakovati. Kar se je naučil gimnazijec v prejšnjih letih iz kršč. nauka, mu stopi tu še enkrat v zgodovinski obliki pred oči v vseh važnejših delih, da se tako zaokroži spoznavanje sv. vere. Lepo so precizirani nauki krivovercev v nasprotju z naukom kat. Cerkve.

Knjigi je pridejano Berilo, lista avstroogrskih nadškofij s podrejenimi škofijami, pregled cerkvenih zborov in vrsta papežev.

Naj bi ta knjižica ne manjkala v knjižnici nobenega zavednega slovenskega katoličana!

Dobiva se v Novem mestu v knjigarnah J. Krajec nasl. in Urban Horvat-a.

Dr. Ažman.

* „Vojvodina Kranjska v predzgodovinski dobi“. S tem naslovom je znani starinoslovec Jernej Pečnik na svitlo dal brošuro, ki spričuje o njegovi veliki marljivosti, s katero je okrog 30 let preiskoval in kopal po vsej naši deželi, da bi se po izkopinah moglo sklepati na one ljudi, ki so davno pred Kristusom bivali po naši deželi. Prvotna stanovanja se zovejo stavbe na koleh, pozneje so se pa naselili po višinah, na gričih in hribih ter si tudi utrdili stanovanja; zato se najde mnogo „gradišč“. — Poleg teh so se odkrila znamenita grobišča, v katerih se je našlo mnogo kostnjakov, orožja in orodja in mnogo lišpa posebno za ženske. Še le v rimski dobi so se ljudje jeli bolj seliti tudi v ravnine. Našlo se je iz rimske dobe mnogo novcev, zlatih, srebrnih

in bakrenih, ki spričujejo o vladi raznih rimskih cesarjev. Knjižica opisuje obširneje uprav stare kraje po Dolenjskem: Drnovo pri Krškem ali nekdanji Nevioudunum, Trebnje ali Praetorium Laticorum, Grublje pri Sent Jerneju ali Crucium. Zanimivosti najdemo tudi v Belikrajini pri Podzemlju, Vinici, Rožancu. Popis Kočevja in Novega Mesta v predzgodovini pojasnjuje marsikatero temno stran. Priporočamo posebno Dolenjcem, naj naročijo to knjižico (60 v), ki se dobi po vseh bukvarnah, tudi v Novem Mestu. S tem priznamo tudi zasluge moža, ki se je veliko trudil, da se je nabralo mnogo gradiva, ki pojasnjuje temno zgodovino najstarejših bivalcev naše domovine.

Loterijske številke.

TRST, 13. julija	5	63	78	58	28
GRADEC, 20. julija	8	31	43	18	58

Dragi rojaki!

156

Moja srčna želja se mi je izpolnila: Končal sem uradno svoje službovanje v onem kraju, kjer sem preživel divna in brezskrbna dijaška leta in tudi pričel službovati.

Ljubil sem ožjo svojo domovino „Dolenjsko“ in nje poštene in prijazne prebivalce vsekdar in tak ostanem do zadnjega dihljaja.

Zopet odhajam. Dovolite mi, da se dem potom poslavljam od Vas, toplo se Vam zahvaljujoč za Vašo meni in mojej obitelji izkazano izredno gostoljubnost in iskreno želeč, Vam in celej Dolenjski srečno bodočnost. Bog z Vami!

F. Trenz, dvorni svetnik v p.

Zahvala.

Za mnogobrojne dokaze srčnega sočutja povodom smrti naše nepozabne matere ozir. stare matere in tašče, gospe

Marije Jereb

in za častno in obilno spremstvo k večnemu počitku izrekamo pred vsem preč. duhovščini kapiteljski in samostanski, osobito preč. g. pater Pavlu za tolažilne obiske, čč. sestram Usmiljenkam, ter vsem ostalim p. n. gg. udeležencem pogreba našo najiskrenejšo zahvalo.

Rudolfovo, 19. julija 1912.

Žalujoči ostali.

157

D. o. št. 16.625/12

Razglas

o sprejemu učencev v kmetijsko šolo na Grmu.

Meseca novembra se prične na Grmu šolsko leto za učence zimske in letne šole. Zimska šola traja dve zimi od novembra do konca marca in je namenjena vsaj 16 let starim kmetijskim sinovom iz poljedelskih in živinorejskih krajev. Letna šola traja od novembra do konca oktobra in je namenjena v prvi vrsti mladencem iz vinorodnih krajev.

Za šolsko leto 1912/13 je popolniti 36 prostih mest in sicer 16 za učence zimske šole in 20 za učence letne šole. Razen tega se sprejemajo v šolo tudi plačujoči učenci, ki plačujejo za hrano in stanovanje v zimski šoli po 150 K in v letni šoli po 300 K na leto.

Prošnji za sprejem in za deželne ustanove se priložiti: 1) rojstni list; 2) zadnje šolsko izpričevalo; 3) zdravniško izpričevalo o telesni sposobnosti; 4) izpričevalo o lepem vedenju in 5) izjavo starišev ali varuha, s katero se zavezuje plačati stroške šolanja.

Prošnja, ki je koleka prosta, je poslati ravnateljstvu šole na Grmu do 15. septembra t. l.

Prosilci, ki se morajo izkazati s tistim znanjem, ki ga daje prvi tečaj zimske šole, se lahko sprejmejo v drugi tečaj zimske šole. Natančnejša pojasnila daje ravnateljstvo šole na Grmu.

Od deželnega odbora kranjskega.

V Ljubljani, dne 15. julija 1912.

160

Nocoj ob 3/4 9 je preminul po dolgi, mučni bolezni v starosti 73 let naš dobri soprog, oče, stari oče in tast, gospod

Franc Guštin starejši

bivši posestnik, trgovec in župan Metliški.

Pogreb se vrši v soboto ob 5. uri popoldne na pokopališče k sv. Roku.

Blag mu spomin!

V Metliki, 4. julija 1912.

Žalujoča rodbina Guštinova.

153

Zahvala.

Za vse premnoge dokaze sočutja izrekamo najiskrenejšo zahvalo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem povodom bolezni in smrti soproga, očeta, gospoda

Franca Guština starejšega.

Najprisrčneje pa se zahvaljujemo preblagorodnemu g. županu in okrož. zdravniku dr. Weiblu za preskrbno pomoč v dolgotrajni bolezni in preginljiv nagrobni govor, monsignoru prečastitemu g. proštu Fr. Dovganu za tolažbo in duševno pomoč, sl. mestnemu zastopu, gg. trgovcem, velespoštovanemu učiteljstvu s šolsko mladino, sl. požarni brambi, Narodni Čitalnici in Sokolu ter vsem darovateljem krasnih vencev in posameznikom, ki so predragemu pokopniku izkazali zadnjo čast na poslednji poti.

V Metliki, 11. julija 1912.

Žalujoča rodbina Guštinova.

MOJA STARA

38-24-12

skušnija je in ostane, da je za odstranitev pég, kakor tudi v dosego in ohranitev nežne in mehke kože ter bele polti najboljšo sredstvo svetovno-znano milo „Steckenpferd-Lilienmilchseife“ znamke Steckenpferd tvrdke Bergmann & Co., Tetschen a/E. Komad po 80 h se dobi v vseh lekarnah, drožerijah, prodajalnah parfumov in vseh v to stroko spadajočih trgovinah. — Istotako se priporoča Bergmannova lilijina krema „Manera“ kot izborna sredstvo za ohranitev nežnih, belih, ženskih rok; lonček po 70 h se dobi v vseh trgovinah.

Burgit

mi je odstranil vse kurje oči tekom par dni, tako, da ga zamorem vsakemu lahko priporočati.

148-3-2 Franc Kenda, Rudolfovo.

BURGIT me je rešil kurjih oči tekom 6 dni; trpel sem že čez 16 let, zato Vam izrekam zahvalo za Vaše priporočilo.

Juraj Žagar, Marija Bistrica, Herv.

BURGIT je hitro djeloval, tekom nekaj dni sam bil rešen kurjih oči in vseh bolečin, kar priznavam, da je to najboljšo sredstvo.

Miha Oswald, Kostanjevica.

➔ Dobi se po 30 vin. komad pri: Ivan Svetec, brivec, Rudolfovo, Glavni trg.

Milijoni

zdravijo

Kašalj

hripavost, katar, zasliženje, dušljivi in oslovski kašelj

s Kaiserjevimi prsnimi karamelami „s tremi smrekami“.

6050 notarsko poverjenih izpričeval od zdravnikov in pri- - - vatnih oseb dokazuje gotov uspeh. - - -

Bonbončki jako dobro prijajo in so ugodnega okusa.

Paket 20 in 40 vinarjev, ovojček 60 vinarjev, se dobiva pri lekarnarjih: 1-20-19

Karl Andrijanič in J. Bergmann v Rudolfovem.

GOSTILNA

155-2-1

se odda v najem v Bršlinu pri mostu. — Več se izve v Bršlinu v grajščini Langer.

Restavracija pri „Kroni“ na Baniji, Karlovec.

Priporoča svoje izvrstno vedno sveže pivo, ter izvrstna domača vina. Dobro znana in izvrstno urejena kuhinja ima vedno na razpolago najtečnejša topla in mrzla jedila.

Udobno urejene sobe za spavanje po najugodnejših cenah. Restavracija oddaljena je pet minut hoda od kolodvora ter vsled tega najbližje sestajališče tujcev in potnikov, posebno za izselnike v Ameriko.

Po letu udoben hladen vrt z lepo urejenim kegljiščem. Prostrane shrambe za vozove in hlevi za konje, kar je posebno prikladno za one, ki potujejo z vozom.

123-3-3

Ivan Salzer, restavrater.

Naznanilo in priporočilo.

Uljudno podpisana naznanjava, da sva prevzela
Ignac Košakovo nekdanj Brunner-jevo

gostilno

kjer bodeva točila dobra dolenjska vina in pivo ter imela vedno mrzla in gorka jedila po zmernih cenah in točni postrežbi pripravljena.

Kegljšče je še oddati društvom nekaj večerov.

Priporoča se za mnogobrojen obisk — z velespoštovanjem

142-3-3

Neža Perko — Fran Perko.

VINO prav dobro, belo in rudeče, domačega pridelka leta 1911. In za domačo porabo leta 1909 po 40 vin. na liter v grajščini Bajnof pri Rudolfovem.

Rojaki, podpirajte domače obrtnike!

A. Kokalj-a naslednik:

JOSIP ZAGORC,

kamnosek v Bršljinu št. 27

se priporoča za vsa v kamnoseško stroko spadajoča dela. — Izdeluje zlasti krasne

nagrobne spomenike

po najnižjih cenah, po naročilu iz raznovrstnega marmorja, ima jih tudi vedno v zalogi, da si jih vsak lahko ogleda.

Naročila izvršuje natančno po dogovoru, cene brez konkurence.

Za obila naročila se priporoča — z odličnim spoštovanjem

149-3-2

JOSIP ZAGORC, kamnosek.

Tu Vam nudimo izvrstni Fellerjev rastlinski fluid takoimenovani „Elza fluid“, o katerem smo prepričani, da ublažuje bolečine, krepi in zdravi kite, žile in ude ter preganja vnetje. Isto učinkuje pomirujoče proti revmi, nervoznosti, bolenju, glavobolu in zobobolu, proti bolečinam v vratu, v križu in je izvrstno sredstvo proti migreni; okrepčuje oči — sploh zavaruje proti posledicam prehlajenja, kakor kašelj, hripavosti, nahodu itd. — Pristno le z imenom „Feller“ na steklenici. 12 malih, ali 6 velikih, ali 2 specialnih steklenic franko K 5.—, 24 malih, ali 12 velikih, ali 4 specialnih K 8-60, in 48 malih ali 24 velikih ali 8 specialnih K 16.— poštne prosto.

Konečno naznanjamo, da se poslužuje tisoče ljudi z uspehom Fellerjevih odvajajočih rabarbara — in „Elza pil“ proti bolečinam v želodcu, krču, in proti pomanjkanju teka, gorečici, bruhanju, slabostim, kolcanju, napetosti, zabasanosti ter proti motenju prebavanja. Šest skatljic K 4.— franko.

Varujte se ponarejanja! Kdor želi pravi Fellerjev fluid in prave pile, naj naslovi svoje naročilo na

E. V. Feller, dvorni lekarnar v Stubici
Elsaplaz št. 287 (Hrvaško).

44-10-10

Proda se lepo posestvo

obstoječe iz zidane hiše s tremi sobami, zidanega hleva, štirih svinjakov, posetve za deset mernikov, dveh delov gozda in pašnika; vse v dobrem stanu — pri Št. Jerneju (blizu novega Lurda). — Več se izve pri Francetu Lužarju v Doljni Stari vasi, pošta Št. Jernej (Dolenjsko).

158-2-1

Trgovina najboljše upeljana, blizu župne cerkve in železnice, se da v najem s začetkom novembra tekočega leta.

Zraven spada stanovanje in soba za skladišče. Najlepša prilika za eno ali več deklet, ki imajo veselje do samostojne trgovine. — Prometa na leto okolu 24.000 kron. Naslov pové upravništvo Dol. Novic.

159-2-1

Polkrita kočija (landauer)

skoro nova, malo rabljena, je radi opuščanja konj ceno na prodaj. Naslov in fotografija kočije na ogled v našem upravništvu.

147-3-2

Ivan Kuntara : tapetnik in dekoratnik : v Šmihelu pri Rudolfovem

se priporoča slavnemu občinstvu in gg. graščakom okolice v izvršitev vsakovrstnega v stroko spadajočega dela in sobnega tapetovanja. — Za naročilo zadostuje dopisnica.

132-13-3

Vsi, ki ste skrbni možje in očetje!

Ali hočete vsaj 10 vinarjev na teden žrtvovati za svojo oziroma za prihodnost svojih otrok? Potem pišite „Slov. Straži“ v Ljubljani po knjižico gosp. župnika Haaseja o ljudskem zavarovanju, ki se vsakomur dopošlje popolnoma zastonj.

152-3-1

Dobro ohranjena kočija

se po ceni prodaja. — Kdor si jo hoče ogledati, naj se oglasi pri g. Ivanu Reitz v Št. Jerneju.

154-2-1

Popolnoma varno naložen denar Hranilnica in posojilnica za Kandijo in okolico

reg. zadruga z neomejeno zavezo

v lastnem domu v Kandiji

sprejema hranilne vloge od vsacega, če je njen ud ali ne, ter obrestuje po

  $4\frac{3}{4}\%$ 5-0-13

na leto brez odbitka rentnega davka, katerega sama iz svojega plačuje.

Za hranilne vloge kakor za vse posojilnične obveznosti — jamči poleg rezervnega zaklada in deležev čez 2200 zadržnikov z vsem svojim premoženjem. Iz tega se razvidi, da malokateri denarni zavod nudi tolike varnosti kakor kandijanska hranilnica.

Parna opekarna v Zalogu - Breitenau

naznanja, da je obče priljubljena, sedaj žgana

 zarezana

in stavbena opeka

v veliki množini na razpolago in se zamore takoj dobiti. Cena najnižja, kakovost izborna.

Naročuje se lahko po dopisnici. 46-0-10

Oglas.

136-3-3

Srečke v korist „Slovenski Straži“

prinesó obmejnim Slovencem pomoč, naročnikom v srečnem slučaju bogastvo. Nihče naj ne zamudi

 žrebanja turških srečk dne 1. avgusta t. l.

pri katerem bo vzdignjen glavni dobitok

čistih **400.000 zlatih frankov.**

Vsak naročnik dobi eno srečko v korist revnim otrokom z glavnim dobitkom v vrednosti 5000 kron zastonj.

Pojasnila daje za „Slov. Stražo“ g. Valentin Urbančič, Ljubljana.

Več sto hekto dol. vina

145-2-2

proda se pri oskrbništvu Nemška vas - Krško.

„NUISOL“

38-10-7

trdke Bergmann & Co., Tetschen a/E. je in ostane, slej ko prej, nedosegljivo naravnem barvanju las in brade. — Dobi se v barvah: blond, rujavo in črno, a steklenica 2-50 K v vseh lekarnah, drožerijah, prodajalnah parfumov in brivnicah.

Priporoča se Vam!

Kdor potrebuje železnino, traverze, cement ter zanesljive češke stroje, slamoreznice, čistilnike (pajkelne), mlatilnice in gepelje, naj se obrne na tvrdko

Butara Anton,

131-3-3

Novo mesto, Glavni trg (zraven Božiča).

Nizke cene!

Postrežba točna!

NĀZNĀNILO!

Slavnemu občinstvu uljudno naznanjam, da sem se s 1. julijem preselil iz Skabernetove gostilne v svojo lastno hišo, kjer bom tudi naprej izvrševal gostilničarsko obrt. Potrudil se bom, da bom slav. občinstvu kar najbolje postregel.

Za tujce je na razpolago več lepih sob za prenočišče po prav zmernih cenah.

Za obilen obisk se najuljudneje priporoča

(151-2-2)

Ivan Jakše, Rudolfovo

NĀZNĀNILO!